

NÁSTROJE PRO KOLEGIÁLNÍ PODPORU

Vzájemné návštěvy ve třídách

Příležitost **podívat se, jak učí kolega/kolegyně**, jaké nové metody ve výuce používá, jak ve své práci uplatňuje např. principy individualizace. Jedná se zejména o **načerpání inspirací pro vlastní práci**. Po této návštěvě zpravidla následuje rozhovor mezi zúčastněnými aktéry, je zde možnost doptat se na další informace atp. Tento typ podpory je vhodný jak pro začínající učitele/ky, kteří mohou načerpat další zkušenosti a nápady do své práce od svých zkušených kolegů, tak pro učitele/ky s delší praxí, kteří potřebují nabrat další impulzy, mít prostor bavit se detailněji o jednotlivých postupech atp.

Pozn. Tento typ podpory je zpravidla interní záležitostí každé školy, Sbs ČR podporuje jednotlivé učitele/ky a vedení školy v zavedení vzájemných návštěv ve třídách jako pravidelné součásti života školy a profesního růstu. Pro tento typ individuální podpory se osvědčily pozorovací archy vycházející z publikace Kompetentní učitel 21. století – mezinárodní profesní rámec kvality ISSA. Pozorovací záznamové archy jsou vytvořeny pro všech 7 oblastí pedagogické práce (Komunikace, Spolupráce s rodinou, Inkluze, rozmanitost a demokratické hodnoty, Plánování a hodnocení, Výchovně vzdělávací strategie, Učební prostředí, Profesní rozvoj).

Otevřené hodiny

Učitelé/učitelky z různých škol, ale i se školy domácí, mohou přijít do třídy svého kolegy/ kolegyně a pozorovat je při práci s dětmi. Může se jednat např.:

- **o jednu vyučovací hodinu (ZŠ)**
- **ucelený blok** (ranní kruh, práce v centrech, reflektivní kruh)
- **pozorování konkrétní části dne** (např. práce v centrech aktivit)
- **pozorování celého dopoledne** ve třídě s následnou reflexí; učitelé mohou snáze nahlédnout na průběh celého dne a vidět uplatňované výchovně vzdělávací strategie v práci učitele v celém kontextu

Pozn. Pro pozorování ve třídách má Step by Step ČR k dispozici pozorovací archy, které učitelům slouží jako podklad pro diskusi a reflexi celého dne. Tyto záznamové archy vychází z dokumentu Kompetentní učitel 21. století.

Učitel/ka nabídne ve své třídě ostatním kolegům, možnost podívat se např. na to, jak ve své práci uplatňuje metody např. kooperativního učení a co pomáhá dětem, aby mohly vzájemně spolupracovat. Toto téma/ objednávka může vzejít od pedagogů, kteří dosud s těmito způsoby práce nemají zkušenosti, nedaří se jim zatím v jejich třídě s dětmi pracovat ve skupinách atp. Důležitou podmínkou je společná reflexe této učící se příležitosti (ideálně hned po hodině.). Nejedná se tedy o poučení a představení vzoru jediné správné cesty ze strany zkušeného učitele, ale o prostor k vyladění pohledů jednotlivých učitelů/učitelky, kteří řeší danou (nebo pro ně novou) situaci, o vzájemnou výměnu zkušeností, porovnání s vlastními, dosud uplatňovanými způsoby práce a **získávání nových úhlů pohledu**.

Tandemová/ párová výuka

Dva učitelé/ky **společně plánují, realizují a následně reflektují výuku**. Párová výuka nabízí též větší prostor pro individualizované vzdělávání, umožňuje věnovat více pozornosti každému dítěti. V neposlední řadě pomáhá párová výuka učitelům/učitelkám zkvalitňovat svoji práci a učit se od sebe navzájem.

„Odučená hodina“ ve třídě svého kolegy/kolegyně

Možnost jít „odučit“ hodinu do třídy svého kolegy/ kolegyně. Zpravidla se odvíjí od konkrétního zadání učitele. Ten je ve výuce v roli pozorovatele, může si všímat zvolených postupů a uplatňovaných strategií svého kolegy/kolegyně. Oba akteři participují již na přípravě hodiny a zejména pak při následném vyhodnocování výuky.

Učíci se komunita /Vzájemné učení/

Uvnitř školy vznikají (často spontánně) týmy, které se pravidelně scházejí a sdílí své zkušenosti mezi sebou či s týmy z dalších škol. Je zde prostor pro vzájemné inspirace, vzájemné učení, hledání odpovědí na **předem** daná témata, sdílení vlastních, praktických zkušeností k těmto tématům (oblastem výchovně vzdělávací práce), společné hledání cest, jak dělat věci lépe atp.

Minitýmy

Mohou mít různou podobu. Nabízíme např. tyto:

- a) rovnocenné role (např. všichni společně reflektují výuku, společné plánování)
- b) s přizvaným expertem
- c) specifické role (např. jeden vyučuje, druhý poskytne zpětnou vazbu, další sepíše intervence ze strany učitele, které měly vliv na průběh výuky -např. otázky, které učitel dětem pokládal, zadání týmové práce atp.).
- d) rozbor videa odučené hodiny nebo spíše výběr krátké sekvence, kterou chce učitel/ka, který hodinu odučil „rozebrat“ se svými kolegy/kolegyněmi. Může to být např. ta část, kde má nějakou pochybnost, kde si myslí, že to nevyšlo, tak jak předpokládal nebo může vybrat naopak místo, kde je podle něj jasný důkaz o učení konkrétního dítěte, o naplnění stanoveného cíle atp.

Poskytování zpětné vazby

Popisný jazyk, korektivní otázky s ohledem na daný cíl. Optikou toho, jak „daná věc“ (naplánované postupy práce, zvolené metody atp.) pomohla tomu, že se každé dítě mohlo učit.

Individuální konzultace

Účastníci mají možnost individuálně či v malé skupině probrat s odborníky témata, která je aktuálně zajímavá, situace s kterými si neví rady apod.

Sebereflexe

např. reflektivní Kortagenův cyklus

Videotrénink interakcí

Systematická, individuální práce s využitím videozáznamu

Wanda

Unikátní způsob skupinového vzdělávání založeného na společné reflexi. Cílem je posílit profesionální růst a výkon celé skupiny (školního týmu). Aktivity jsou realizovány formou

facilitovaných skupinových sezení, během nichž dochází k pozitivní skupinové analýze konkrétní pedagogické situace.

Otevřené reflektivní techniky pro kolegiální spolupráci

Metody pro rozvoj kolegiální spolupráce zaměřené zejména na reflexi oblasti respektu k rozmanitosti a různosti v pedagogické praxi. Techniky jsme pilotně ověřovali v rámci projektu Výchova k respektu a toleranci: od učitele k dětem.